

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียน
มัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน*

THE STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES, AND THREATS OF
DEVELOPING SECONDARY SCHOOLS' ACADEMIC MANAGEMENT
TO ENHANCE TRANSFORMATIVE COMPETENCIES OF STUDENTS

¹ปิยนัฐ ธนะบุตร Piyanut Thanabut ²พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ Pruet Siribunpitak

³ชญานิษฐ์ อูสาโท Chayanipim Usaho

^{1,2,3}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: piyanut.th@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาโอกาสและภาวะคุกคามของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์กับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 292 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน จำนวน 876 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดแข็งของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .256$) การบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .256$) และการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = .264$) ส่วนจุดอ่อนคือด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = .328$) 2) โอกาสของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ได้แก่ เทคโนโลยี ($PNI_{modified} = .181$) และนโยบายและการเมืองของรัฐ ($PNI_{modified} = .223$) ส่วนภาวะคุกคาม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{modified} = .263$) และสภาพสังคม ($PNI_{modified} = .237$)

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ, สมรรถนะการเปลี่ยนแปลง, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the strengths and weaknesses of the developing secondary schools academic management to enhance transformative competencies of students, 2) to study the opportunities and threats of the developing external environment that were conducive to the secondary schools academic management to enhance transformative competencies of students. The mixed method research collected data by using the questionnaire on actual state and the desirable state with 292 secondary schools' samples by using a simple randomized method. The respondents consisted of 3 groups, school administrators, teachers and students, totaling 876 people. The data were analyzed by using averages, standard deviation and priority needs index. The research result revealed that the strengths of the developing secondary schools academic management to enhance transformative competencies of students were at the learning management ($PNI_{modified} = .256$), the media, technology, innovation, and learning resources management ($PNI_{modified} = .256$) and the measurement and evaluation ($PNI_{modified} = .264$). The weaknesses were at the school curriculum management ($PNI_{modified} = .328$). The opportunities of the developing external environment of secondary schools academic management to enhance transformative competencies of students were at the technological environment ($PNI_{modified} = .181$), and the political and legal environment ($PNI_{modified} = .223$). The threats were at the economic environment ($PNI_{modified} = .263$), and the social environment ($PNI_{modified} = .237$)

Keywords: Academic Management, Transformative Competencies, Secondary Schools

บทนำ

โลกที่มีความผันผวนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่สามารถทราบถึงเหตุการณ์ในอนาคต ทั้งสถานการณ์สภาพแวดล้อม สภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสภาพความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เกิดความท้าทายใหม่ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของทุกคน สถานการณ์เหล่านี้เรียกว่า “VUCA World” โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา จำเป็นที่จะต้องพิจารณา ทบทวน ปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาที่เป็นรากฐานในการพัฒนาคนเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สำคัญ และจำเป็น สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมโลก และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2563) โดยสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นต่อผู้เรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมและกำหนดอนาคตชีวิตที่ดีขึ้น คือสมรรถนะการเปลี่ยนแปลง (Transformative Competencies) เป็นสมรรถนะที่องค์กรเพื่อความร่วมมือ และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ได้เสนอไว้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของเข็มทิศแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ถือว่าเป็นสมรรถนะระดับสูงของบุคคลที่สามารถนำไปใช้ได้กับบริบทสถานการณ์ที่หลากหลายและใช้ได้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างคุณค่าใหม่ (Creating new value) คือความสามารถของบุคคลอันเกิดจากความรู้ ทักษะ ทักษะคนดี และค่านิยมบูรณาการเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือนวัตกรรมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ 2) การรับมือกับความ

ตึงเครียดและภาวะวิกฤติ (Reconciling tensions and dilemmas) คือความสามารถของบุคคลอันเกิดจากความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมบูรณาการเพื่อสร้างภาวะความสมดุลของความตึงเครียดและภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างองค์กรหรือหน่วยงาน และ 3) การแสดงความรับผิดชอบ (Taking responsibility) คือความสามารถของบุคคลอันเกิดจากความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมบูรณาการเพื่อแสดงถึงการยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม (OECD, 2019) สมรรถนะการเปลี่ยนแปลงนี้สามารถสอนและเรียนรู้ในโรงเรียนได้ด้วยการผสมผสานสมรรถนะเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนในหลายวิชา เช่น ศิลปะ ภาษา เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในลักษณะการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ เป็นต้น รวมถึงยังสามารถสอนและเรียนรู้ในบ้าน ครอบครัว และชุมชน โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอีกด้วย (OECD, 2019)

สภาพปัญหาการบริหารวิชาการที่เสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนในประเทศไทยปัจจุบันพบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ อาจไม่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำงาน หากผู้เรียนนั้นขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการปฏิบัติงาน หรืออีกนัยหนึ่งคือการขาดความสามารถเชิงสมรรถนะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยในต่างประเทศเช่น ประเทศญี่ปุ่น โรงเรียนมัธยมอนาคตฟุตาบะ (The Futaba Future High School) เมืองฮิโรโนะ (Hirono town) จังหวัดฟูกูชิมะ (Fukushima) ได้กำหนดสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน โดยนักเรียนจะได้รับการพัฒนาสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยเลือกศึกษาประเด็นท้าทายในจังหวัดฟูกูชิมะ (Fukushima) เช่น การสร้างชุมชนใหม่ (Community rebuild) แหล่งพลังงานหมุนเวียน (Renewable energy sources) สุขภาพและสวัสดิการ (health and welfare) เป็นต้น โดยวางแผนทำงานเป็นกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูล สร้างแผนปฏิบัติการ สะท้อนคิด และนำเสนอแนวคิดการพัฒนาต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้รับทราบเพื่อร่วมกันพัฒนาในประเด็นนั้นๆ การเรียนรู้ลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมบูรณาการเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือนวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อจังหวัดฟูกูชิมะ สามารถเข้าใจความซับซ้อนของประเด็นภาวะวิกฤติและสามารถรับมือกับความตึงเครียดเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม รวมถึงแสดงความรับผิดชอบต่อในการดำเนินการต่างๆ ที่มีผลต่อสังคม (OECD, 2019) เป็นต้น ทั้งนี้ การเสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงจะมุ่งเน้นกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากเป็นวัยที่มีพัฒนาการที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดชีวิต (OECD, 2019)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีตัวอย่างความสำเร็จของการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะการเปลี่ยนแปลง แต่สำหรับประเทศไทยการพัฒนาสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงยังเป็นเรื่องใหม่ที่ต้องอาศัยเวลาและข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้น การเสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการศึกษาวិเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับวางแผนพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมโลก พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาโอกาสและภาวะคุกคามของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,360 โรงเรียน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence interval) และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) $\pm 5\%$ ได้จำนวนตัวอย่าง 342 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) แต่การศึกษานี้ได้รับการตอบกลับคืนของแบบสอบถามจากตัวอย่าง จำนวน 292 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.38 โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน จำนวนโรงเรียนละ 3 คน รวมเป็นจำนวน 876 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ชุด จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แต่ละชุด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบ่งตามตัวอย่างที่ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 2) ข้อมูลทั่วไปของครู จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษาสูงสุดและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งครู 3) ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน จำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านสภาพสังคม และด้านเทคโนโลยี

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) เป็นคำถามปลายเปิด

3. การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา และการเสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลง 2) สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาและสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาวิจัย 3) กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา และกรอบแนวคิดสมรรถนะการเปลี่ยนแปลง 4) ร่างแบบสอบถามและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคัดข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไปมาจัดเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา พบว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา โดยข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.78 - 1.00 5) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูง โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .856 6) นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ 1) จัดทำและส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างเพื่อขอเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย 2) ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์กับผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง โรงเรียนละ 3 คน 3) นำข้อมูลที่ได้รับการตอบกลับจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ พร้อมทั้ง นำข้อมูลที่ได้รับมาลงรหัสสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร $PNI_{modified} = (\bar{X}_I - \bar{X}_D) / \bar{X}_D$ เมื่อ $PNI_{modified}$ แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $\bar{X}_I$ แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ และ $\bar{X}_D$ แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม โดยนำจัดกลุ่มของค่า $PNI_{modified}$ ด้วยการนำค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่สูงที่สุดของด้านลบด้วยค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่ต่ำที่สุดของด้าน แล้วหารด้วย 2 แล้วนำระยะห่างที่ได้มาจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง ถ้าเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในจะจัดเป็นจุดอ่อน และถ้าเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจะจัดเป็นภาวะคุกคาม กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ ถ้าเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในจะจัดเป็นจุดแข็ง และถ้าเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจะจัดเป็นโอกาส ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. จุดแข็งและจุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน พบว่า จุดแข็งของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .256$) ด้านการ

บริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .256$) และด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = .264$) ส่วนจุดอ่อน คือด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = .328$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

สมรรถนะ การเปลี่ยนแปลงของ นักเรียน	การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา																ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง-จุดอ่อน จำแนกตามสมรรถนะ การเปลี่ยนแปลงของนักเรียน			
	การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา				การจัดการเรียนรู้				การวัดและประเมินผล				การบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้							
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึง ประสงค์		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึง ประสงค์		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึง ประสงค์		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์					
	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	PN_{ref}	ลำดับ	กลุ่ม	สภาพ
1.การสร้าง คุณค่าใหม่	331	23	431	.19	346	.19	437	.19	333	.19	433	.21	354	.18	441	.19	270	1	สูง	จุดอ่อน
2.การ รับมือกับ ความตึง เครียดและ ภาวะวิกฤต	329	25	445	.21	354	.21	446	.20	348	.23	438	.32	340	.21	429	.27	260	2	สูง	จุดอ่อน
3.การแสดง ควา ม รับผิดชอบ	327	24	437	.22	373	.24	464	.17	383	.24	469	.16	375	.22	473	.18	242	3	ต่ำ	จุดแข็ง
ภาพรวม	329	.13	437	.13	356	.13	448	.10	352	.15	445	.14	356	.10	447	.12	255	-	-	-
ความ ต้องการ จำเป็น	328				256*				264				256*				PN_{ref}			
จุดแข็ง- จุดอ่อน	1				4				2				3				ลำดับ			
จำแนกตาม การบริหาร วิชาการ โรงเรียน มัธยมศึกษา	สูง				ต่ำ				ต่ำ				ต่ำ				กลุ่ม			
	จุดอ่อน				จุดแข็ง				จุดแข็ง				จุดแข็ง				สภาพ			

หมายเหตุ 1. *การจัดลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยและค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ เท่ากัน จะพิจารณาจากจุดเทคนิคยืนตำแหน่งถัดไป
2. ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ จำแนกตามการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มต่ำ มีค่าอยู่ระหว่าง .256 - .292 และกลุ่มสูง มีค่าอยู่ระหว่าง .293 - 0.382
3. ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ จำแนกตามสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน กลุ่มต่ำ มีค่าอยู่ระหว่าง .242 - .256 และกลุ่มสูง มีค่าอยู่ระหว่าง .257 - 0.270

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาในภาพรวม ($PNI_{Modified}$) เท่ากับ .255

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจำแนกตามการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}_D = 3.56$, $SD = .13$) รองลงมา คือด้านการบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}_D = 3.56$, $SD = .10$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}_D = 3.52$, $SD = .15$) และด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}_D = 3.29$, $SD = .13$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}_I = 4.48$, $SD = .10$) รองลงมา คือด้านการบริหารสื่อ

เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}_I = 4.47$, $SD = .12$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}_I = 4.45$, $SD = .14$) และด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}_I = 4.37$, $SD = .13$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาจำแนกตามการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = .328$) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูง และเป็นจุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน รองลงมา คือด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = .264$) ด้านการบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .256$) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .256$) ซึ่งทั้ง 3 ด้าน จัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ ต่ำ และเป็นจุดแข็งของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือด้านการสร้างคุณค่าใหม่ ($PNI_{modified} = .270$) รองลงมา คือด้านการรับมือกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤต ($PNI_{modified} = .260$) ซึ่งทั้ง 2 ด้าน จัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูง และเป็นจุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ส่วนด้านการแสดงความรับผิดชอบ ($PNI_{modified} = .242$) จัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ ต่ำ และเป็นจุดแข็งของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

2. โอกาสและภาวะคุกคามของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน พบว่า โอกาสของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ($PNI_{modified} = .181$) และด้านนโยบายและการเมืองของรัฐ ($PNI_{modified} = .223$) ส่วนภาวะคุกคาม ได้แก่ ด้านสภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{modified} = .263$) และด้านสภาพสังคม ($PNI_{modified} = .237$) ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์โอกาสและภาวะคุกคามของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

สมรรถนะ การเปลี่ยนแปลง ของนักเรียน	สภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา																ความต้องการจำเป็น โอกาส-ภาวะคุกคาม จำแนกตามสมรรถนะ การเปลี่ยนแปลงของนักเรียน			
	การเมืองและนโยบายของรัฐ				สภาพเศรษฐกิจ				สภาพสังคม				เทคโนโลยี							
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึง ประสงค์		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึง ประสงค์		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึง ประสงค์		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์					
	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	$\bar{X}_D$	SD	$\bar{X}_I$	SD	PN_{index}	ลำดับ	กลุ่ม	สภาพ
1. การสร้าง คุณค่าใหม่	317	28	403	30	346	25	442	23	351	27	443	23	373	25	424	26	236	2	สูง	ภาวะ คุกคาม
2. การรับมือกับ ความตึงเครียด และภาวะวิกฤต	288	30	404	27	330	24	448	23	315	23	430	24	344	19	420	31	332	1	สูง	ภาวะ คุกคาม
3.การแสดงความ รับผิดชอบต่อ	432	23	461	19	379	29	442	22	405	23	452	22	390	14	464	25	132	3	ต่ำ	โอกาส
ภาพรวม	345	15	422	19	352	13	444	14	357	13	442	14	369	12	436	14	226	-	-	-

ความต้องการ จำเป็น	223	263	237	181	PNI _{modified} ลำดับ กลุ่ม
โอกาสภาวะ คุกคาม ตาม สภาพแวดล้อม ภายนอกที่เอื้อ ต่อการพัฒนาการ บริหารวิชาการ โรงเรียน มัธยมศึกษา	สูง	สูง	สูง	ต่ำ	
	โอกาส	ภาวะคุกคาม	ภาวะคุกคาม	โอกาส	สภาพ

หมายเหตุ 1. ค่าดัชนี PNI_{Modified} จำแนกตามการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มต่ำ มีค่าอยู่ระหว่าง .181 - .222 และกลุ่มสูง มีค่าอยู่ระหว่าง .223 - .263

2. ค่าดัชนี PNI_{Modified} จำแนกตามสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน กลุ่มต่ำ มีค่าอยู่ระหว่าง .132 - .232 และกลุ่มสูง มีค่าอยู่ระหว่าง .233 - .332

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาในภาพรวม (PNI_{Modified}) เท่ากับ .226

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจำแนกตามสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}_D = 3.69$, $SD = .12$) รองลงมา คือด้านสภาพสังคม ($\bar{X}_D = 3.57$, $SD = .13$) ด้านสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X}_D = 3.52$, $SD = .13$) และด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ($\bar{X}_D = 3.45$, $SD = .15$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือด้านสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X}_I = 4.44$, $SD = .14$) รองลงมา คือด้านสภาพสังคม ($\bar{X}_I = 4.42$, $SD = .14$) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}_I = 4.36$, $SD = .14$) และด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ($\bar{X}_I = 4.22$, $SD = .19$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาจำแนกตามสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือด้านสภาพเศรษฐกิจ (PNI_{modified} = .263) รองลงมาคือ ด้านสภาพสังคม (PNI_{modified} = .237) ซึ่งทั้ง 2 ด้านจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า PNI_{modified} สูง และเป็นภาวะคุกคามของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ส่วนด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ (PNI_{modified} = .223) และด้านเทคโนโลยี (PNI_{modified} = .181) ทั้ง 2 ด้านจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า PNI_{modified} ต่ำ และเป็นโอกาสของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือด้านการรับมือกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤต (PNI_{modified} = .332) รองลงมา คือด้านการสร้างคุณค่าใหม่ (PNI_{modified} = .236) ซึ่งทั้ง 2 ด้าน จัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า PNI_{modified} สูง และเป็นภาวะคุกคามของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ส่วนด้านการแสดงความรับผิดชอบ (PNI_{modified} = .132) จัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่า PNI_{modified} ต่ำ และเป็นโอกาสของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน คือด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันน้อยที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาน้อย ซึ่งจำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือกันในการเร่งพัฒนาด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตรสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างคุณค่าใหม่ ด้านการรับมือกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤติ และด้านความรับผิดชอบ (OECD, 2019) โดยเน้นด้านการสร้างคุณค่าใหม่ และด้านการรับมือกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤติ เนื่องจากมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในกลุ่มสูงและเป็นจุดอ่อนของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนด้วย สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของของปริญญา มุขสาร และนันทรินทร์ เจริญกุล (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสมรรถนะพลเมืองสีเขียว พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และการศึกษาวิจัยของอนุพงษ์ คล่องการ, ยศวีร์ สายฟ้า และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักเรียน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นลำดับแรก เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้กำหนดทิศทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้สมรรถนะการเปลี่ยนแปลง โดยควรศึกษา พัฒนา หรือเลือกใช้กลยุทธ์ หรือแนวทางเชิงรุกในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีต้องสามารถกำหนดเป้าหมายที่ดีและสามารถบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายนั้นๆ ได้ รวมถึงการบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายนั้นจะต้องใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม (ยุภาพร ยุภาศ, 2562)

ในทางตรงกันข้าม จุดแข็งของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน คือด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง 3.52 - 3.56 และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระหว่าง 4.45 - 4.48 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงใกล้เคียงกัน สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญมากกับด้านการจัดการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมในชั้นเรียนตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดหาและ/หรือพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้จากภายในและภายนอกสถานศึกษาที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล โดยการกำหนดวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน รวมถึงในอนาคตผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก็ให้ความสำคัญและมีคาดหวังมากต่อการบริหาร

วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลเช่นเดียวกัน โดยสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงด้านที่เป็นจุดแข็ง คือการแสดงความรับผิดชอบ สะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ การบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลที่เสริมสร้างการแสดงความรับผิดชอบของนักเรียน ทำให้นักเรียนแสดงการยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม (OECD, 2019) สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของศิริวัฒน์ บุญโตเนด และสฤพร เขาวนชัย (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ด้านการจัดและพัฒนารการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการจำเป็นต่ำในการพัฒนา สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ และมีส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง รวมถึงวัดและประเมินผลการจัดการเรียนและนำผลมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียน ตลอดจนใช้สื่อและเทคโนโลยีในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ภาวะคุกคามของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน คือด้านสภาพเศรษฐกิจและด้านสภาพสังคม สะท้อนให้เห็นว่า บริบทการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมส่งผลต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสร้างคุณค่าใหม่และการจัดการกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤติ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา, นันทรัตน์ เจริญกุล และพทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคม เป็นภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน คือการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เช่น ด้านสภาพเศรษฐกิจ ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจทั้งในและนอกประเทศต้องหยุดชะงัก คนตกงานจำนวนมาก เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะผู้ที่มีฐานะยากจน ไม่มีเงินเพียงพอที่จะจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์ สื่อการเรียนสำหรับการเรียนออนไลน์ได้ (เสาวลักษณ์ อนุยันต์, 2564) ด้านสภาพสังคม ในบริบทของการศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปิดเรียนเป็นเวลานานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค มีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นรูปแบบทางไกล ซึ่งอาจส่งผลทำให้คุณภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติในรายวิชาน้อยลงและไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ และอาจทำให้นักเรียนเกิดภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้ได้ (Learning Loss) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) การเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันที่ไม่ทราบล่วงหน้าในลักษณะนี้เป็นภาวะคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องปรับตัวอยู่

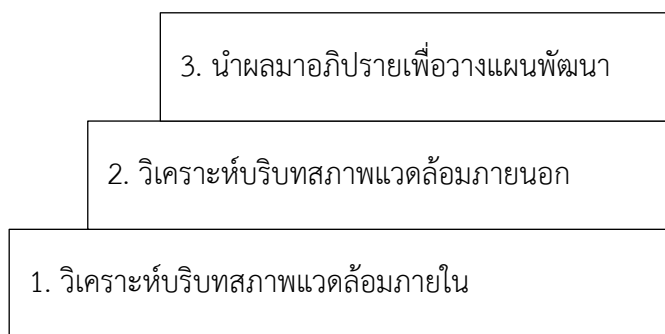

ตลอดเวลา โดยอาจพิจารณาหาแนวทางเชิงรุกหรือกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการเตรียมพร้อมรับมือ หรือเผชิญกับสภาพการณ์ดังกล่าว

ในทางตรงกันข้าม โอกาสของการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน คือด้านเทคโนโลยีและด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับด้านเทคโนโลยีเป็นลำดับแรก และรองลงมาคือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ โดยเห็นเป็นโอกาสในนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ วัดและประเมินผลผู้เรียน รวมถึงนโยบายทางการศึกษาต่างๆ มาใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา, นันทรัตน์ เจริญกุล และพทุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาทั้งภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านเทคโนโลยีและด้านการเมืองและนโยบายของรัฐเป็นโอกาสของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาทั้งภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษา

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน สรุปองค์ความรู้การวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 การพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. วิเคราะห์บริบทสภาพแวดล้อมภายใน คือการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน เพื่อหาจุดอ่อนและจุดแข็งสำหรับการพัฒนา ประกอบด้วย การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ และสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างคุณค่าใหม่ การรับมือกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤต และการแสดงความรับผิดชอบ

2. วิเคราะห์บริบทสภาพแวดล้อมภายนอก คือการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน เพื่อหาโอกาสและภาวะคุกคามของการพัฒนา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านสภาพสังคม และด้านเทคโนโลยี และสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างคุณค่าใหม่ การรับมือกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤต และการแสดงความรับผิดชอบ

3. นำผลมาอภิปรายเพื่อวางแผนพัฒนา คือการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม มาอภิปรายผลเพื่อเป็นข้อเสนอสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปใช้วางแผนพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา และสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ควรพิจารณาวางแผนพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในลำดับแรก โดยการกำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษา และกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตรให้ครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

1.2 การพัฒนาสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนควรเน้นเรื่องการสร้างคุณค่าใหม่ และการรับมือกับความตึงเครียดและภาวะวิกฤต โดยใช้เทคโนโลยีที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

2.2 ควรวิจัยระดับความสามารถด้านสมรรถนะการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา, นันทรัตน์ เจริญกุล และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2564). กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาทั้งภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 49(2). 1-14.
- ปฎิญา มุขสาร และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2564). ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสมรรถนะพลเมืองสีเขียว. *วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา*. 4(3). 1-20.
- ยุภาพร ยุภาศ. (2562). กลยุทธ์กับการบริหาร. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 6(1). 353-356.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2563). สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World). *ครุสภาวิทยารจารย์*. 1(1). 8-18.

- ศิริวัฒน์ บุญโตนด และสิทธิพร เขาวนชัย. (2565). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(3). 252-274.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). **ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้**. รายงานวิจัย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสาวลักษณ์ อนุพันธ์. (2564). อนาคตทางการศึกษา: ผลกระทบจากวิกฤติการแพร่ระบาดของไวรัส COVID19. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 14(2). 14-25.
- อนุพงษ์ คล่องการ, ยศวีร์ สายฟ้า และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2563). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักเรียน. *วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา*. 3(2). 42-60.
- OECD. (2019). *OECD Future of education and skills 2030: OECD Learning Compass 2030*. From https://www.oecd.org/education/2030-project/contact/OECD_Learning_Compass_2030_Concept_Note_Series.pdf Retrieved October 9, 2021.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper and Row Publication.